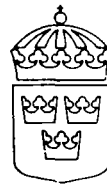

Kulturutskottets yttrande

1987/88:6 y

om kulturporto/bokporto m.m.

KrU
1987/88:6 y

Till trafikutskottet

Trafikutskottet har berett kulturutskottet tillfälle att yttra sig över fyra motioner om införande av ett kulturporto/bokporto eller, i en av motionerna, återinförande av ett särskilt trycksaksporto. Motionerna är följande, nämligen 1987/88:T903 (m), T907 (fp), T911 (s) och T932 (c).

Gällande bestämmelser m.m.

Före den 1 juni 1981 fanns enligt den då gällande postavgiftskungörelsen (1971:745) separata taxor för befordran av brev, postkort, A-korsband resp. B-korsband. Som korsband befordrades trycksaker och varuprov. A-korsband var korsband som skulle befordras och utdelas med samma hastighet som brev. Annat korsband var B-korsband. Avgifterna för korsband var lägre än avgifterna för brev och postkort. Vidare var avgifterna för B-korsband lägre än avgifterna för A-korsband.

I den fr.o.m. den 1 juni 1981 gällande förordningen (1981:193) om vissa postavgifter behandlas samtliga ovan nämnda försändelseslag i avgiftshänseende likformigt som brev. Den nya förordningen innebar även att avgiftsnivån för brev höjdes. Avgiftsförändringen innebar bl.a. att kraven på snabbhet i befordran och vikten på försändelserna på ett annat sätt än tidigare bestämde avgifterna. Avgifterna har sedermera höjts ytterligare, senast med giltighet fr.o.m. den 1 februari i år.

Enligt förordningen om vissa postavgifter utgår avgiften för befordran av brev enligt normaltaxa eller ekonomitaxa. Normaltaxan fastställs av regeringen och ekonomitaxan av postverket. "Normalbrev" behandlas som A-post. De befordras snabbare än "ekonomibrev" som behandlas som s.k. B-post. Avgifterna för ekonomibrev är lägre än avgifterna för normalbrev men för att få sända ekonomibrev krävs att abonnemang tecknats eller att en engångsavgift erläggs. I förordningen har inrymts ett bemyndigande för posten att sätta ned postavgifterna, om det är förenligt med verkets ekonomiska intressen. Posten har satt ned avgifterna för i första hand s.k. föreningsbrev och massbrev.

Sedan december 1984 finns ett system med frankoetiketter som får användas på försändelser innehållande böcker, tidskrifter, noter eller korrektur. Frankoetiketter, som får köpas av företag inom bok- och musikbranscherna m.fl., finns numera endast för befordran av brev som B-post. De gäller även s.k. skrymmande post. Med frankoetiketter blir

befordringsavgifterna för tyngre brev lägre än enligt ekonomitaxan. Abonnemangs- eller engångsavgift behöver inte erläggas.

Av den lämnade redovisningen framgår att allmänheten inte kan använda frankoetiketter för att sända böcker. Det kan i detta sammanhang erinras om att posten under de senaste åren årligen har erbjudit allmänheten att köpa rabattfrimärken att användas som porton för normalbrev (även skrymmande).

Beträffande tidigare behandling av de i motionerna upptagna frågorna hänvisar utskottet i första hand till proposition 1984/85:141 om litteratur och folkbibliotek (s. 24-25), vilken behandlats av kulturutskottet i betänkandet KrU 1984/85:21 (rskr. 392) samt trafikutskottets betänkanden TU 1984/85:11, 1985/86:11 och 1986/87:18. Utskottet vill också nämna att kulturrådet på regeringens uppdrag överlagt med postverket och företrädare för berörda branscher. Resultatet av dessa överläggningar redovisades i november 1986 för regeringen. Kulturrådet konstaterade att systemet med frankoetiketter syntes vara den modell som berörda parter kunde enas om. I skrivelse i juli 1987 till statens kulturråd har postverket bekräftat sin avsikt att tills vidare i något förenklad form fortsätta med systemet med frankoetiketter.

Utskottet

Motionerna syftar i första hand till att det skall införas ett kulturporto eller bokporto som ger en möjlighet att till lägre kostnad än för närvarande distribuera böcker – eller tidskrifter – inom landet. I en av motionerna understryks särskilt att de möjligheter till viss begränsning av kostnaderna som gällande bestämmelser om bl.a. frankoetiketter ger, inte är tillräckliga utan att det krävs ett system som ger även allmänheten en möjlighet att sända böcker och tidskrifter till en rimlig kostnad. I en annan av motionerna förordas ett återinförande av ett särskilt trycksaksporto.

Kulturutskottet vill framhålla att det är en viktig uppgift för kulturpolitiken att verka för att så långt möjligt alla människor i vårt land skall kunna ta del av kulturutbudet på olika områden. Beträffande de kulturbärare som böcker och tidskrifter utgör kan man med fog hävda att samhället bör göra långtgående insatser för att utjämna de skillnader som finns i de faktiska möjligheterna för människor att få tillgång till resurserna.

Med hänsyn till det synsätt som kommer till uttryck i 1974 års kulturpolitiska beslut (prop. 1974:28, KrU 15, rskr. 248) anser kulturutskottet att även andra myndigheter och offentliga institutioner än de som tillhör kultursektorn bör kunna åläggas en uttrycklig skyldighet att i sin verksamhet ta vissa av statsmakterna närmare bestämda kulturpolitiska hänsyn [jfr cirkuläret (1974:450) till vissa statsmyndigheter om målen för den statliga kulturpolitiken]. I här aktuellt avseende leder det sagda enligt utskottets mening till att det är motiverat att man änyo närmare överväger de frågor som tas upp i motionerna. Därvid bör inriktningen vara att förbättrade möjligheter till bok- och tidskriftsdistribution skall skapas.

Det har förutskickats att regeringen skall låta utreda postens och televerkets regionalpolitiska och sociala ansvar. Utskottet anser att trafikutskottet bör hemställa att riksdagen som sin mening ger regeringen till

känna att den aviserade utredningen bör få i uppdrag att med nyssnämnda inriktning överväga även de i motionerna upptagna frågorna om kulturporto/bokporto m.m.

KrU 1987/88:6 y

Stockholm den 23 februari 1988

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Catarina Rönning (s), Maja Bäckström (s), Jan-Erik Wikström (fp), Karl Boo (c), Berit Oscarsson (s), Lars Ahlmark (m), Anders Nilsson (s), Sylvia Pettersson (s), Gunnel Liljegren (m), Erkki Tammenoksa (s), Alexander Chrisopoulos (vpk), Margareta Fogelberg (fp) och Stina Gustavsson (c).

1988-1989

1989-1990

1990-1991

1991-1992

1992-1993